

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ מצורע, שבת הגדול, יו"ד ניסן, ה'תשל"ו

יוצא לאור לש"פ תזריע, ה' ניסן, ה'תשפ"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

התמים מנחם מענדל שיחי

לרגל הכנסו לעול המצות

טי"ז אדר שני, ה'תשפ"ד

ולזכות הילדה שיינא תחי שקדי

לרגל הולדתה כ"א אדר שני ה'תשפ"ד

ולזכות

מרת חי' מושקא ובעלה הרה"ת ר' חיים שאול

ובנותיהם זעלדא רחל ושיינא שיחיו שקדי

מרת שיינא ובעלה הרה"ת ר' משה יהודא ליב

בנם ובתם מנחם מענדל וחי' מושקא שיחיו צייטאג

מרת זעלדא יהודית ובעלה הרה"ת ר' יוסף הכהן

ובנם מנחם מענדל הכהן שיחיו ראדאל

דבורה לאה, שטערנא, מנחם מענדל, דובער וישראל ארי' ליב

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת צלחה חנה שיחיו עמאר

שלוחי כ"ק אדמו"ר בסען אי מארן, צרפת

ולזכות זקניהם שיחיו

בכלל בכגון זה יש להתייעץ עם מורה המתאים היודע מדת התפתחות כשרונותיו ותכונת נפשו של בנו שי. ובכלל נוהגים – שיהי בכתה בה נמצאים בנים בערך בגיל שלו, עכ"פ בערך, ולא שיהי חילוק של שנתיים וכו'.

תקוטי חזקה אף שלא מזכיר עד"ז שעוסק בהפצת המעינות חוצה, וביחוד – שנטול חלק פעיל בהמבצעים הקשורים לחג הפסח זמן חירותנו. בברכה לבשו"ט בעניינים הכללים והפרטים ולחג פסח כשר ושמח

מ. שניאורסאהן

ג

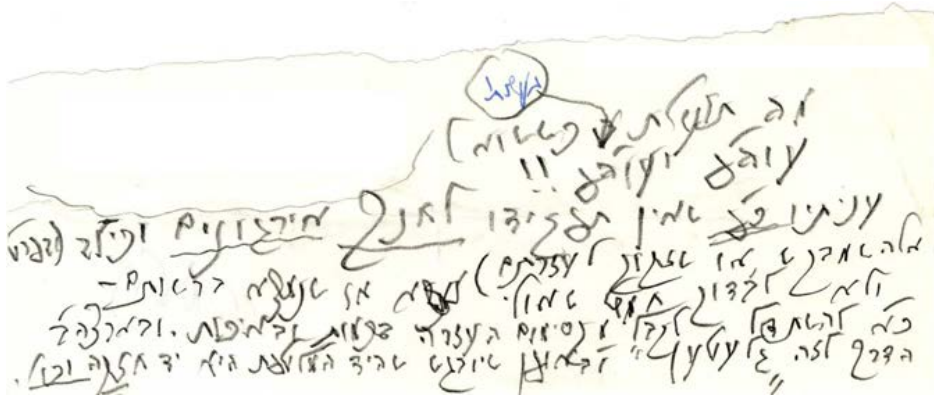
[ה'יתש"מ]

מה תועלת בעצתו כששואל עוה"פ ועוה"פ!!

עניתו כ"פ שאין תפקידו לחנך אירגונים וכיו"ב (ובפרט אלה שמבקש או שזקוק לעזרתם),

ולא לבדוק חמץ שאולי נמצא או שנמצא ברשותם –

כ"א להשתדל לקבל מקסימום העזרה בכמות ובאיכות. ובארה"ב הדרך לזה, "גלעטען" ובאופן שיורגש שהיד המלטפת היא יד חזקה וכו'.

ג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב א' העסקנים ומנהלי המוסדות – אותו מסיים בבקשה: "ואנא לייעצני כקאד"ש בעצתו הק".

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תזריע, ה' ניסן הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ מצורע, שבת הגדול, יו"ד ניסן ה'תשל"ו, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם כרך פד).

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוצה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ב' ניסן, ה'תשפ"ד

שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2024 by LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5784 • 2024

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

זעלבסטפארשטענדליך דאָס זעלבע באַציט זיך אויך אויף שפיטעלער און
ענליכע, און אַז כדי דורכצופירען דאָס אַלעס מוז מען אָנהויבען די צוגרייטונגען
פאַר ע"פ. רעדן וועגן דעם בדרשות פון שבת הגדול א.ז.וו.

בכבוד ובברכת חג הפסח כשר ושמח

ועד להפצת היהדות

[תרגום חפשי]

פניי ובקשה דחופה
לכל הרבנים, ארגוני רבנים,
ומנהיגי ישראל בכלל – שליטיא

מיוסד על מאמרי חז"ל:

אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים, וגם
אין מזרזין אלא למזרז

מרשים אנו לעצמנו להעתיק בזה ע"ד מנהג רבנים תורה היא, ולעורר על הדחיפות
הכי גדולה לחזקו ולהרחיבו עוד יותר, מנהג שהזמן גרמא ודבר בעתו מה טוב.

וז"ל בסי' בית הבחירה, מועתק בסי' דבר יום ביומו – יד ניסן: בערב פסח חיוב על
.. היכולת.

מובן מעצמו שהוא הדבר גם ביחס לבתי רפואה וכיו"ב, ושכדי לבצע את כל זה
מוכרחים להתחיל עם ההכנות לפני ערב פסח, לדבר אודות זה בדרשות של שבת הגדול
וכיו"ב.

בכבוד ובברכת חג הפסח כשר ושמח.

ב

בי"ה, ו' ניסן תשכ"א

ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ כו' מו"ה ... שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק נתקבל מכתבו מתחלת ניסן בו שואל למקום לימודו של

בנם ... שי.

פסח ולא יכשל באיסור חמץ עכ"ד, ומכ"ש שהחיוב לראות ולהשתדל שבניי שהם בצבא שבהם
ת"ח יראים ושלימים שלא יכשלו ח"ו, וכן המנהג במדינתנו להשתדל בזה בכל היכולת.
ע"פ: = ערב פסח.

ב

מצילום האגרת.

בס"ד. שיחת ש"פ מצורע, שבת הגדול, יו"ד ניסן, ה'תשל"ו.

בלתי מוגה

א. בנוגע לשבת הגדול יש תמיהה גדולה, ובלשון העולם: "אַ
קלאַץ קשיא", וכמדובר כמ"פ שדוקא על ענינים כאלו קורה לפעמים
שלא מתעכבים עליהם:

איתא בשו"ע¹ – הן בשו"ע של הבית יוסף והן בשו"ע של רבינו
הזקן – ש"שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול" ("מפני הנס
שנעשה בו", "נס גדול").

אמנם, השו"ע הוא ספר של דינים (כמ"ש בהקדמת השו"ע, ועד"ז
בהקדמת הרבנים בני הגאון המחבר לשו"ע אדה"ז), ולא ביאור טעמי
שמות כו' (ובפרט השו"ע של הב"י, שאין בו אפילו טעמי ההלכות
(שכתבם בחיבורו על הטור), ולא כמו השו"ע של רבינו הזקן שכתב
הלכות בטעמיהן). אך כאשר מחפשים בשו"ע איזה דין מיוחד בנוגע
לשבת הגדול – לא מוצאים ענין שבו חלוק שבת הגדול מכל שאר
שבתות השנה.

ואין זה כמו שבת זכור, שבת שירה, או שבת שובה, שיש קריאה
או הפטרה מיוחדת, ואעפ"כ אין על זה סימן שלם בשו"ע (אלא יש רק
דין שבו קורין פרשת זכור² וכיו"ב); ואילו בנוגע לשבת הגדול יש סימן
שלם בשו"ע, אף שאין בו קריאה או הפטרה מיוחדת כו'.

ואין לומר שהדין דשבת הגדול הוא שאומרים בו "עבדים היינו"
– שהרי בשו"ע הב"י הובא ענין זה רק בהגהת הרמ"א, ואילו בשו"ע
עצמו (לפני שהרמ"א ערך ה"מפה" ע"י הגהות והערות) נאמר רק
ש"שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול מפני הנס שנעשה בו",
ותו לא מידי. וא"כ מהו הדין שבזה?

ועד"ז בנוגע לשו"ע של רבינו הזקן – שהענין דאמירת "עבדים
היינו" נזכר בסעיף בפ"ע, והיינו, שתחילה נאמר רק ש"שבת שלפני
הפסח קורין אותו שבת הגדול לפי שנעשה בו נס גדול", ואח"כ מוסיף
בסעיף בפ"ע: "נוהגין במדינות אלו שבשבת הגדול במנחה אין אומרים

(3) ס"ב.

(1) או"ח רסת"ל.
(2) שם סתרפ"ה ס"ב.

ברכי נפשי, אלא אומרים עבדים היינו, ומוסיף על זה טעם מיוחד: "לפי שבשבת הגדול היתה התחלת הנסים והגאולה" (אף שקשור עם האמור לעיל ש"קורין אותו שבת הגדול לפי שנעשה בו נס גדול"), כך, שזהו ענין בפ"ע, ולא שזהו ה"דין" של קריאתו שבת הגדול. ומה גם שמדגיש "נוהגין במדינות אלו" דוקא, ולא בכל מקום, כמו הענין ש"שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול לפי שנעשה בו נס גדול", ש"קבעו נס זה לזכרון לדורות", שהוא בכל מקום.

ועד"ז אין לומר שהדין דשבת הגדול הוא מ"ש בסעיף שלאח"ז⁴ "נוהגין במדינות אלו כששבת הגדול הוא ערב פסח מפטירין בו במלאכי⁵ וערבה וגו'" — שהרי זה ענין מיוחד בנוגע לשבת הגדול שחל בערב פסח, והיינו, שאין זה ענין ששייך לשבת הגדול, אלא לערב פסח, ואילו הדין דשבת הגדול צ"ל ענין ששייך בכל השנים.

ב. ועכצ"ל, שהאמור בשו"ע הוא (לא רק טעם המנהג לקרוא לשבת שלפני הפסח שבת הגדול, אלא זה גופא הוא) דין ש"שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול" (וכתוצאה מזה נעשה מנהג מסויים במקום זה ומנהג נוסף במקום אחר, או אפילו אם הדבר אינו מתבטא במנהג מסויים).

וכאן רואים גודל ענין השם — שהרי זהו כל הענין של שבת הגדול ש"קורין אותו שבת הגדול" — כתורת הבעש"ט שמביא הרב המגיד באור תורה⁶ ורבינו הזקן מבאר בארוכה בשער היחוד והאמונה⁷ ש"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש הוא כלי לחיות כו"י שמהוה ומחי ומקיים את הדבר הנקרא בשם זה, שזהו ענין שקשור עם ההתבוננות ד"מה רבו מעשיך ה'"⁸ ו"מה גדלו מעשיך ה'"⁹, שכל דבר שבעולם הוא לא ענין חומרי, ולא ענין גשמי, ואפילו לא ענין רוחני (שגם הוא נברא), אלא כל מציאותו היא דבר הוי' שמהוה ומחי ומקיים אותו שנמשך ע"י אותיות השם.

אלא שענין זה ישנו גם בכל השנה כולה, שגם אז יודעים ששבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול, כשם שבחג הסוכות יודעים שט"ו ניסן הוא חג הפסח; אך בכוא שבת שלפני הפסח ישנו ענין מיוחד שצריך לידע ולחשוב ולהתבונן בכך ש"קורין אותו שבת הגדול".

7 פ"א.

8 תהלים קד, כד.

9 שם צב, ו.

4 ס"ג.

5 ג, ד.

6 בראשית ס"ד.

הוספה

[ה'תשל"ו:]

ב"ה

דרינגענדע ווענדונג־בקשה
צו אַלע רבנים, רבנישע אַראַנזאַציעס,
און מנהיגי ישראל בכלל — שליט"א

אַפֿן גרונד פֿון מאמרי חז"ל:
אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים, און
אין מזרזין אלא למזורז

ערלויבן מיר זיך צו מעתיק זיין דערביי וועגן אַ מנהג רבנים תורה היא,
און מעורר זיין אויף דער העכסטער דרינגליכקייט עם נאָך מער צו פֿאַרשטאַרקן
און פֿאַרברייטערן, אַ מנהג וואָס הזמן גרמא ודבר בעתו מה טוב.

וז"ל בסי' בית הבחירה, מועתק בסי' דבר יום ביומו — יד ניסן: בערב
פסח חיוב על .. היכולת.

מצילום כתי"ק. נדפס בתשורה (לוי, תש"ע). — והוא, כנראה, בהמשך למה שעורר רבינו
— תשל"ו ואילך — "ע"ד פעילות ה"מבצעים" גם בבתי האסורים לזכות את האסירים
היהודים" ("שלשלת היחס וראשי פרקים מתולדות בית רבינו" — "היום יום" בתחלתו —
שנת תשל"ו). וראה בקשר למבצע מצה שמורה ומבצע פסח דשנת תשל"ו — שיחות פורים;
ש"פ צו, פ' פרה; ש"פ שמיני, פ' החודש, מבה"ח ניסן; י"א ניסן (שיחות קודש תשל"ו ח"א
ריש ע' 617; ע' 672 ואילך; ע' 713; ח"ב ע' 63). אג"ק חל"א אגרת יא'תתיא, ובהנסמן
בהערות שם.

אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים: ר"ה כה, ב.

אין מזרזין אלא למזורז: ספרי נשא בתחלתו. במדב"ר פ"ז, ו. וראה מכות כג, א.
מנהג .. תורה היא: ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד
סשע"ו ס"ד. מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז או"ח סוסק"פ. סתל"ב ס"א. סתנ"ב
ס"ד. סתצ"ד ס"ז. ועוד. וראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א.
ודבר בעתו מה טוב: משלי טו, כג.

בערב פסח חיוב על .. היכולת: בסי' דבר יום ביומו שם: "וכ' בסי' בית הבחירה*] בערב פסח
חיוב על כל מקום שילכו ראשי העיר ומנהיגיו לבית הסוהר לראות שמא ח"ו המצא ימצא שם
איש יהודי חבוש להשתדל להוציאהו משם ואפילו יהי' רשע ובעל עבירות כי הקב"ה הוציא
אותנו ממצרים הגם שלא היינו כדאים, ואם ח"ו לא יכלו להוציאו ישגיחו עכ"פ לתת לו מאכלי

* להר"ר אברהם חמוי (ליורנו, תר"מ) דיני ערב פסח אות טא (ע' עג).

שקשורים עם נשי וכוונות ישראל: מבצע כשרות האכילה ושתי' ומבצע טהרת המשפחה.

ומזה באים גם לכל המבצעים הכלליים: מבצע תורה, מבצע תפילין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה, מבצע בית מלא ספרים — יבנה וחכמי'.

ועי"ז פועלים שהקב"ה יאיר את "נר ה' נשמת אדם"¹²⁷, ועד ש"ה' יהי' לך לאור עולם"¹²⁸, כביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים¹²⁹ בהזכרת הפסוקים¹³⁰ "ואלקים מלכי מקדם פועל ישועות בקרב הארץ"¹³¹, ועד "תרוממנה קרנות צדיק"¹³², כדאיתא במדרש¹³³ שקאי על קרן מלך המשיח, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בעגלא דידן.

[לאחרי תפלת מנחה ואמירת "עבדים היינו" — התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "על אחת כמה וכמה"¹³⁴].

(127) משלי כ, כז. ומתחילים אמירתם ב"א ניסן השתא (ראה
(128) ישעי' ס, כ. סה"מ י"א ניסן בתחלתו).
(129) אחר הביאור בפרש"י לעיל סט"ו תהלים עד, יב.
(130) שם עה, יא. (131) מדרש תהלים עה"פ.
(132) של הקאפיטלאך שמסיימים (133)

כלומר: בנוגע לחג הפסח אין הכרח להתבונן בכך שהיו"ט נקרא בשם חג הפסח או חג המצות, וגם בלאה"כ אפשר שיהיו אצלו כל עניני הפסח, הן בסור מרע והן בעשה טוב כו', בתכלית השלימות; אבל בנוגע לשבת הגדול, שאין בו ענין נוסף מלבד העובדה שקורין אותו שבת הגדול, צ"ל הידיעה וההתבוננות בענין זה.

ואין לתמוה על הצורך לחשוב ולהתבונן בקריאת השם שבת הגדול, אף שאין בזה ענין של מעשה ש"הוא העיקר"¹⁰ — שהרי מצינו שיש גם מצוות שהם במחשבה ואינן צריכות לבוא בדיבור ומעשה.

יש אמנם מצוות שבמחשבה שצריכות לבוא גם בדיבור ואח"כ במעשה, כמו מצות התשובה, שעיקר התשובה היא בלב¹¹, אבל צ"ל גם ענין הדיבור — "והתוודו את חטאתם"¹², וכן ענין המעשה — "והשיב את הגזילה"¹³;

אבל יש גם מצוות שהם רק במחשבה, כמו אמונת ה', אהבתו ויראתו כו' (שש המצוות שחיובן תמידי שנימנו בהקדמת ספר החינוך¹⁴ בנתנו סימנם: "שש ערי מקלט תהיינה לכם"¹⁵), ומובן שהציווי להאמין ו"לידע שיש שם מצוי ראשון כו'" (ככל פרטי הדברים שמבאר הרמב"ם¹⁶) הוא במחשבה, ואין חיוב לומר זאת בדיבור.

ועד"ז במצות אהבת ה', שהיא ברגש הלב; הן אמת שכשבא למעשה בפועל ניכר עליו שיש לו אהבת ה', אבל גם לפני שבאה הזדמנות לביטוי האהבה במעשה, לא חסר בקיום המצוה. וכמו"כ בנוגע לדיבור, שענין האהבה כפי שבא בדיבור באמירת "ואהבת גו"¹⁷ בק"ש הוא רק פעמיים ביום¹⁸, ואילו האהבה עצמה היא חיוב תמידי (כנ"ל) במשך כל היום, ומזה מוכח שאין הכרח שהאהבה שבלב תבוא בדיבור. ומזה מובן גם בנוגע לענין שבת הגדול, שהדין וההלכה לדעת ולהתבונן שקורין אותו שבת הגדול הו"ע שבמחשבה (מעשה שבמחשבה¹⁹), ולכאורה (ולא רק לכאורה, אלא כן הוא באמת²⁰) אינו

(10) אבות פ"א מ"ז.
(11) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ב.
(12) תניא פכ"ט (לו, ב).
(13) נשא ה, ז.
(14) ויקרא ה, כג.
(15) באגרת המחבר (בסופה).
(16) ריש הל' יסוה"ת. וראה תו"מ חע"ח
(17) ואתחנן ו, ה. (18) ראה שו"ע אדה"ז אר"ח רסנ"ח.
(19) ראה תניא אגה"ק סי"ט (קכא, א).
(20) לקו"ת ר"פ פניחס. אוה"ת יתרו ע' תתקלז.
(21) ראה שו"ע ח"ג ור"מ ח"ג ור"מ ח"ט ע' 296.
(22) ראה שו"ע ח"ג ור"מ ח"ג ור"מ ח"ט ע' 296.

צריך לבוא בדיבור, היינו, שאין חיוב לילך ולהכריז בדיבור שזהו שבת הגדול. — כאשר מישהו שואל אם יש עוד ענין ביום הש"ק זה מלבד היותו ש"פ מצורע, אומרים לו שזהו שבת הגדול, אבל אין חיוב לחפש מישהו לומר לו שזהו שבת הגדול, כי אם, לידע ולחשוב ולהתבונן בזה שקורין אותו שבת הגדול.

ג. והנה, בנוגע לשבת הגדול מבאר רבינו הזקן בשו"ע "שנעשה בו נס גדול", ומבאר בארוכה שזהו הנס ד"למכה מצרים בבכוריהם"²¹.

אמנם, כשמדובר אודות יום השבת, ואומרים ליהודי שצריך להתבונן בגדלותו של השבת — הרי בודאי אין הכוונה שיחשוב אודות מצרים כפשוטו, שהרי ביום השבת אין ליהודי שייכות עם גוי!

— בשלמא בששת ימי השבוע שעליהם נאמר²² "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה", צריך יהודי לעסוק בעניני העולם, שהם בבחי' "גוי'שקייט" ביחס למעלתו של יהודי; אבל בשבת שאינו עוסק בעניני העולם, כיון ש"כל מלאכתך עשוי" (כמ"ש במכילתא²³), אין לו שייכות עם גוי.

בנוגע ליום השבת נאמר²⁴ "אל יצא איש ממקומו", היינו, שאז נמצא יהודי בד' אמות שלו, בעיר שלו, שזוהי עיר דקדושה, ועד שהוא במעמד ומצב ש"כולו לה" — עוד יותר מאשר יו"ט ש"חציו לה" וחציו לכס"²⁵, שלכן מותרת ביו"ט מלאכת אוכל נפש, משא"כ שבת שאפילו מלאכת אוכל נפש היא באופן ש"כל מלאכתך עשוי".

וכיון שכן, הרי בודאי שאז אין לו שייכות עם גוי, ולכן אי אפשר לומר שההתבוננות בגדלותו של השבת שבו אירע הנס ד"למכה מצרים בבכוריהם" היא בשייכות למצרים כפשוטו.

ובפרט ע"פ ביאור הצמח צדק²⁶ על הפסוק²⁷ "מזמור שיר ליום השבת" ע"פ דברי המדרש²⁸ "למשבית מזיקין מן העולם שלא יזיקו", שפירוש ותוכן השבת הו"ע השביתה מן המזיקים כו"²⁹.

(21) תהלים קלו, יו"ד.

(22) פ' ראה טו, יח.

(23) יתרו כ, ט.

(24) בשלח טז, כט.

(25) פסחים סח, ב.

(26) ראה יהל אור ע' שכח ואילך, ע' תרל וש"נ.

(27) תהלים צב, א.

(28) יל"ש בחוקותי רמז תרעב (מתו"כ

שם).

(29) ראה גם שיחת ש"פ צו, שה"ג, יו"ד

ניסן דאשתקד בתחלתה (תו"מ ח"פ ס"ע 7).

וההוראה בעבודת ה', שכאשר האדם הוא בבחי' כלי חרס, שמורה על ביטול, אזי עניני עוה"ז שנדבקים לגוף האדם¹¹⁹, "מאחוריו", אינם פוגעים בעצמותו —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"י"ע ע' 166 ואילך.

טז. הביאור בתורת¹²⁰ לוי"צ על הש"ס¹²¹ בפירוש המשנה¹²² "מצורע שנכנס לבית כל הכלים שיש שם טמאין .. אם שהה כדי הדלקת הנר", "דבי שימשי"¹²³, נר שבת (שאינו יכול להפסיק ולומר לו לצאת מהבית), ש"השייכות דמצורע להדלקת הנר הוא כי הדלקת הנר הוא המשכת אור החכמה .. כמו שטהרת המצורע שנסתלק ממנו בחי' חכמה הוא ע"י כהן דחכמה", "ולכן אם נכנס לבית שלא ברשות ולא שהה כדי הדלקת הנר, .. אין זה נקרא מושבו מאחר שהוא שלא ברשות, ויוציאהו הבעל הבית .. ע"י הדלקת הנר, המשכת אור החכמה" — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס¹²⁴ בלקו"ש שם ע' 141 ואילך.

וכאן רואים גודל מעלת הדלקת נר שבת, ויש להסביר זאת לכל ילדה בישראל — שנוסף לכך שזהו ציווי של מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו, ועד לעצמותו ומהותו ית', וכידוע מאמר כ"ק אדני"ע¹²⁵ שכל המצוות מתייחסים אל העצמות, הנה עי"ז שילדה קטנה מדליקה נר שבת בחדרה הקטן, הרי היא פועלת ענין של טהרה אפילו בשייכות לטומאת מצורע שמחוץ למחנה כו', וכל זה — נוסף על פעולת המצוה בנוגע לעצמה (שאפילו "נפש אחת" היא "עולם מלא"⁹³), וכל המשפחה והבית, כולל גם המדריכות והמחנכות כו', ועד שמכריעה את עצמה ואת כל העולם לכף זכות וגורמת תשועה והצלה¹⁰⁷ (או כהגירסא¹²⁶: והצלחה).

ומהפעולה בנוגע לנרות שבת קודש באים גם לשאר המבצעים

(119) בגלל היותו שק של בשר ועצמות עם דם וותח, כמאמר הרשב"ץ (ראה סה"ש תרצ"ה ע' 480). — והרי רק אצל רבינו הקדוש מצינו ש"זקף עשר אצבעותיו .. אמר .. לא נהניתי (מעוה"ז) אפילו באצבע קטנה" (כתובות קד, א), אבל לאו כל מוחא סביל דא, ואדרבה, כידוע שהמברר צריך להתלבש בלבושי המתברר (ראה סה"מ תרכ"ט ע' קפו ואילך), ו"המתאבק עם מנוול וכו'" (תניא ספכ"ח).

(120) כיון שבלקוטי לוי"צ אין הערות על הזהר בפרשתנו.

(121) ע' שנח ואילך.

(122) נגעים פ"ג מ"א.

(123) ר"ש ורע"ב שם.

(124) בשילוב שיחת ש"פ האזינו תשל"ה.

(125) סה"ש תורת שלום ס"ע 190 ואילך.

(126) ראה ספר דרשות התורה (שאלוניקי

רפ"ה) סוף מאמר שובה ישראל (מאמר

חמישי). ועוד.

ועד"ז בשאר המבצעים, ולעשות זאת באופן של "דרכי נועם"¹¹⁰, ש"נועם" הו"ע התענוג, שלמעלה מהשתלשלות ולמעלה מהגבלה (כמובן מהדרושים על הפסוק¹¹¹ "לחזות בנועם ה'"), שקשור עם הברכה שברך משה את בני" בר"ח ניסן: "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גו"¹¹², וקשור גם עם קרבן פסח שנאכל על השובע¹¹³, ועד לשובע האמיתית שיהי' לעתיד לבוא.

וכיון שבניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל¹¹⁴ — הנה יה"ר שאכן יקויים בניסן זה, "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים"¹¹⁵, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

יד. מאמר (כעין שיחה) ד"ה קול דודי הנה זה בא וגו'.

* * *

טו. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק¹¹⁶ "וכלי חרס¹¹⁷ אשר יגע בו הזב", "יכול אפילו נגע בו מאחוריו וכו', כדאיתא בתו"כ, עד איזהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו",

— שאף ש"אין כלי חרס מיטמא אלא מאוירו"¹¹⁸, מ"מ, י"ל שזב שטומאתו חמורה מטמא גם ע"י נגיעה מאחוריו. ועל זה מביא "כדאיתא בתו"כ* עד איזהו מגעו שהוא ככולו .. הסיטו", שיתור התיבות "אשר יגע בו"*** (שכבר נאמרו בפסוק שלפנ"ז) בא ללמדנו סוג חדש של נגיעה שהיא ככולו — היסטו.

(* ושם: "ודין הוא, ומה אם מת החמור לא טימא כלי חרס מאחוריו, הזב הקל אינו דין שלא יטמא כלי חרס מאחוריו". וגם הכוונה להמשך דברי התו"כ (לאחרי "לא, אם אמרת במת שאינו עושה משכב ומושב כו" — שבזה לא נדחה הק"ו, כי אם שהטילה בספג ושקולים הם) "ת"ל אשר יגע בו, ולהלן הוא אומר אשר תבושל בו, מה בו האמור להלן מאוירו אף כאן מאוירו".

** דיש לומר שהחידוש הוא או בתיבת "בו" או בתיבת "יגע" או בשניהם.

(110) משלי ג, יז.

(111) תהלים כז, ד.

(112) שם צ, יז.

(113) שם ע, רע"א.

(114) ר"ה יא, רע"א. שמו"ר פט"ו, יא.

(115) נוסח ברכת "אשר גאלנו" בהגש"פ

(116) פרש"י שמיני יא, לג.

(117) פרש"י שמיני יא, לג.

(118) פרש"י שמיני יא, לג.

— מפסחים קטז, ב (במשנה).

ועכצ"ל, שההתבוננות בשבת הגדול בגדלותו של השבת שבו הי' הנס ד"למכה מצרים בבכוריהם" היא — בנוגע למצרים דקדושה.

ד. והענין בזה:

מצרים — הוא מלשון מיצרים וגבולים³⁰, שישנם גם בקדושה³¹, שהם המדידות וההגבלות של התורה, וכמו ענין הסדר שבתורה, כפי שרואים בענין של "מחלוקת ואחר כך סתם" או "סתם ואחר כך מחלוקת"³², ועד"ז בנוגע לחילוק בין "כלל ופרט" ל"פרט וכלל"³³, והיינו, שזהו אותו ענין ואותם מילים, והנפק"מ היא רק בסדר הדברים, שזהו ענין של מדידה והגבלה.

ועז"נ "למכה מצרים בבכוריהם" — שצריך לבטל את המיצרים וגבולים, המדידות וההגבלות דקדושה, ע"י עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה.

אך לכאורה אינו מובן: כיון שמדובר אודות מדידות והגבלות דקדושה שהם ע"פ תורה, איך אפשר לבטלם?!

והביאור בזה — ע"פ דברי הגמרא³⁴ "מאי עביד קוב"ה .. קא חייך ואמר נצחוני בני", והיינו, שיהודי הוא למעלה מהתורה, ובכחו לבטל את המדידות וההגבלות של התורה. — הנתנית כח על זה היא אמנם מלמעלה, אבל בפועל נותנים לו את הכח ויש לו את הבחירה לפעול הענין ד"נצחוני בני".

כלומר: ישנו ענין התורה כפי שניתנה מלמעלה למטה, היינו, שישנו נותן התורה, וממנו נמשכה וירדה התורה למטה, כמ"ש³⁵ "וירד ה' על הר סיני" — "וירד" דייקא, לא רק שבאה ממקום אחד למשנהו, אלא באופן של ירידה, עד שמגיעה ללומד התורה; אבל אעפ"כ, בכחו של לומד התורה לפעול הענין ד"נצחוני בני", ולבטל את המדידה וההגבלה של התורה.

וענין זה נעשה עי"ז שממשיך בתורה מנותן התורה, כדאיתא בספר הבהיר³⁶ (והובא בחסידות בכו"כ מקומות³⁷) שדוד הי' מחבר תורה עם הקב"ה,

(30) ראה לקו"ת ס"פ צו. ובכ"מ.

(31) ראה תו"א שמות מט, סע"ד ואילך.

(32) ובכ"מ. וארא נו, ב ואילך. יתרו עא, ג ואילך.

(33) ב"ק קב, סע"א.

(34) ברייתא דיי"ג מדות (תו"כ בתחלתה).

(34) ב"מ נט, ב.

(35) יתרו יט, כ.

(36) סנ"ח (קצו). זח"ג רכב, ב.

(37) ראה לקו"ת שמיני (יח, ב. יט, ד).

שלח (מו, רע"ג. נא, סע"א). ובכ"מ.

— ואף שענין זה נאמר על דוד, הרי כיון שהובא בתורת החסידות שענינה לבאר באופן המובן ע"פ שכל, ועד שגם השכל של נפש הבהמית יבין זאת, הרי מובן שזה שייך גם לכל אחד מישראל —

וזהו גם הענין ד"ברכו בתורה תחילה"³⁸, והיינו, שעוד לפני שלומד תורה הרי הוא מברך את התורה, כהפירוש הפשוט בזה, ובפרט ע"פ פירוש החסידות שברכה היא מלשון המשכה³⁹, היינו, שממשיך בתורה מנותן התורה. ולכן יש בכחו לבטל את המיצרים וגבולים שבתורה, מצרים דקדושה.

ה. ויש להוסיף ולבאר הדיוק ד"למכה מצרים בבכוריהם":

"בכוריהם" — מורה על התוקף (מצרים ד)קדושה, שזוהי ההתחלה והשורש ומקור למדידה והגבלה שיש בתורה, שנמשכת ובאה מנותן התורה. ומשם נמשך הכח לביטול המדידה וההגבלה כו', "למכה מצרים", עי"ז שיהודי מגיע למעלה גם מבחי' "בכוריהם" [כפשטות הענינים שבנ"י היו למעלה הן ממצרים והן מבכוריהם], ע"י עבודת המס"נ (שלמעלה מההגבלה שבתורה) שמתבטאת בלקיחת הפסח ("ויקחו להם גו", "משכו וקחו"⁴⁰) בעשור לחודש (שזוהי הסיבה שהביאה לענין ד"למכה מצרים בבכוריהם" כפשוטו), ולכן יש בכחו להמשיך בתורה מבחי' נותן התורה, ולבטל את המדידה וההגבלה דמצרים דקדושה.

ומ"ש "למכה גו", הכאה דייקא (דלכאורה אינו מובן איך מתאים לשון הכאה בנוגע למצרים דקדושה) — יש לומר הביאור בזה בפנימיות הענינים, ע"פ המבואר בלקו"ת⁴¹ [בנוגע ליוהכ"פ שהוא יום התשובה, שענינה להשיב נפשו האלקית למקור חוצבה כו', כמ"ש⁴² "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", בהיותו נשמה בגוף] בפירוש מ"ש⁴³ "והכית בצור", שזהו "כמו למשל צור החלמיש שמכין בו להוציא האש, שיסוד האש שבו הוא בכח ובהעלם" (עד להעלם שאינו במציאות⁴⁴), וכדי לגלותו יש צורך בענין של הכאה כו' (אבל לא ע"י דברים חיצוניים ח"ו,

(38) נדרים פא, א. וש"נ.
 (39) ראה תו"א מקץ לז, ג. ובכ"מ.
 (40) בא יב, ג; שם, כא. וראה גם במאמר שנאמר בהתוועדות פ"א (לעיל ע' ...). וש"נ.
 (41) אחרי כו, ג.
 (42) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו. ובכ"מ.
 (43) בשלח יז, ו.
 (44) ראה המשך תרס"ו ע' פ [קז] ואילך. סה"מ הש"ת ע' 23. ועוד.

שהשם "ישראל" הוא אצלו כינוי בלבד⁹⁸ — אומרים לו: "אל" תבט אל מראהו!" אלא עליך לדעת שכיון שהוא יהודי, הרי שמו האמיתי הוא "ישראל",

— ויש לו גם שם פרטי בלשון הקודש שניתן מלמעלה כו' (כמבואר בכתבי האריז"ל¹⁰⁰), שעל ידו נמשכת נשמתו בגופו להחיותו, כך, שכל רגע שהוא חי וכל דבר שעושה הרי זה ע"י חיות הנשמה (ש"גם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית"ו¹⁰¹) שנמשך ע"י אותיות שמו —

ומה שיש לו "שם רע", אין זה יכול לבטל את שמו האמיתי (וכפי שמצינו להלכה ששם לע"ז אינו מבטל את השם בלשון הקודש¹⁰²); צריך רק להסיר ממנו את ה"שם רע", ואז יתגלה שמו האמיתי, ועד לאופן ש"אנא סימנא בעלמא"¹⁰³, שמציאותו האמיתית אינה אלא סימן על למעלה.

אך כדי שיוכל להיות הענין ד"ביום טהרתו", צ"ל ההנהגה באופן ש"יצא הכהן אל מחוץ למחנה"¹⁰⁴, היינו, שצריך לצאת אל היהודי שנמצא מחוץ למחנה כו', ולאמיתו של דבר הרי זה באופן ש"הובא אל הכהן", היינו, שכל אחד מישראל נמשך מעצמו אל הכהן — "דא קוב"ה" (כדאיאת בזהר¹⁰⁵, וכדאיאת בגמרא¹⁰⁶ ש"אלקיכם כהן הוא"), ולכן בודאי שנעשה הענין ד"ביום טהרתו", ועד לאופן ש"מכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות"¹⁰⁷.

ואז נעשה גם הענין ד"למכה מצרים בבכוריהם", היינו, שמבטל את הענין של מצרים דלעו"ז (וגם את הענין של מצרים דקדושה — אם הוא אוחז בדרגא זו), ובאופן ד"כי לעולם חסדו"²¹, היינו, שנמשך בגלוי בעולם הענין ד"סכסכתי מצרים במצרים"¹⁰⁸, שהגויים מתקוטטים ביניהם, ובמילא אין להם זמן — לא באו"ם ולא במקום אחר — להתעסק עם שטותים כו', שעליהם נאמר¹⁰⁹ "עוצו עצה ותופר דברו ולא יקום כי עמנו א-ל".

ובנוגע לפועל — כאמור לעיל (ס"ה) שיש לעסוק במבצע פסח,

(98) ראה גם תו"מ חפ"א ס"ע 40. וש"נ.
 (99) שמואל-א טז, ז.
 (100) ראה שער הגלגולים שכ"ג. וראה גם אג"ק ח"יב ע' שנה. וש"נ.
 (101) תניא ספכ"ד.
 (102)
 (103) זח"א רכה, א.
 (104) פרשתנו יד, ג.
 (105) ח"ג מט, ב.
 (106) שם לט, סע"א.
 (107) רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.
 (108) ישעי' יט, ב.
 (109) שם ת, יו"ד.

ד"בדד" כפי שהוא בצד הקדושה, ש"בדד" בגימטריא עשר, שרומז על עשר הספירות, שבדרך כלל הם עשר מדריגות שונות [ובזה גופא ישנו סדר השתלשלות מלמעלה למטה וכן מלמטה למעלה], ואילו כאן הרי הם באופן ד"בדד", שזהו"ע בחי' עתיק, ועד לפנימיות עתיק.

ובפרטיות יותר:

הענין דמוציא שם רע מורה על כללות ענין בירור העולם — שמבררים ומוציאים את הענינים הבלתי-רצויים, שם רע, שבהם נפלו ניצוצות קדושה נעלים ביותר, כידוע שכל הגבוה ביותר נופל למטה ביותר, כמשל האבן שבראש החומה שנופלת למטה רחוק יותר⁸⁶,

— וזהו גם כוונת הירידה למצרים, "יעקב ובניו ירדו מצרימה"⁸⁷, כמ"ש⁸⁸ "ירוד ירדנו גו' (כדי) לשבר אוכל", שהו"ע בירור ניצוצות הקדושה כו', ע"י ביטול ההעלם וההסתר כו' (ועד"ז בגלותנו זה, ע"י העבודה בלימוד התורה — "בחומר דא קל וחומר, ובלבנים דא ליבון הלכתא וכו'")⁸⁹, לבטל את ההעלם וההסתר של הקושיות וכו' (שבתורה), שהכוונה בזה היא כדי ש"אנכי אעלך גם עלה"⁹⁰ —

ועד שנעשה הענין דאתהפכא — ע"ד מעלת התשובה שעל ידה "זדונות" נעשו לו כזכיות⁹², ולא רק בנוגע לנפש הבהמית שבו, אלא גם בנוגע לכל העולם, שהרי "כאו"א חייב לומר בשבילי נברא העולם"⁹³, "עולם" (שגם כפי שנברא על מילואו⁹⁴ הרי הוא) מלשון העלם⁹⁵ — כדי להפוך אותו באופן ש"לילה כיום יאיר"⁹⁶, שע"ז נעשית שמחה גדולה ביותר, כמבואר בתניא⁹⁶ המשל ל"בן מלך שהי' בשבי' כו' ויצא לחפשי אל בית אביו המלך".

יג. וההוראה מזה:

כאשר יוצאים לרחוב ורואים יהודי שהוא במעמד ומצב ש"בשם ישראל יכונה" (כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו⁹⁷ אודות גאולת י"ב תמוז, לאחר שמקדים כמה סוגי בני", "מחבבי תורתנו וכו'"), היינו,

86 ראה לקו"ת ראה יט, ג. ובכ"מ.
87 נוסח הגדה של פסח — ע"פ לשון הנסיונות.
88 הכתוב יהושע כד, ד.
89 מקץ מג, כ.
90 זהר ח"א כז, א. ח"ג קנג, א. רכט, ב.
91 רואה תו"א ר"פ שמות.
92 ראה יגש מו, ד.
93 (92) נזכר גם אודות מעלת עבודת הניסיונות.
94 (93) סנהדרין לו, סע"א (במשנה).
95 (94) ראה ב"ר פי"ב, ו. פי"ג, ג. פי"ד, ז.
96 (95) תהלים קלט, יב.
97 (96) פל"א (מ, סע"א ואילך).
98 (97) אג"ק שלו ח"ב ע' פ. וש"נ.
99 (91) יומא פו, ב.

כי אם ע"ד הענין ד"והכית בצור" ע"י מטה משה שהי' של סנפרינון כו'⁴⁵).

ו. וזהו גם הענין של "שבת הגדול":

שבת — קשור עם ענין התורה, שהרי "דכו"ע בשבת ניתנה תורה לישראל"⁴⁶, שזהו לפי שענין התורה שייך לענין השבת⁴⁷.

והענין בזה — שבשעה שיהודי לומד תורה צריך להיות במעמד ומצב של שבת, ש"כל מלאכתך עשוי", והיינו, שגם כשנדמה לו שיש לו (וגם אם אכן יש לו) בלבולים מעניני העולם, הרי כשמעמיד את עצמו במעמד ומצב ש"כל מלאכתך עשוי", אזי הוא למעלה מהעולם, ובמילא לא יהיו לו בלבולים מעניני העולם, ויוכל ללמוד תורה כדבעי.

וכן הוא מצד אמיתית הענינים — דכיון שהתורה קדמה לעולם⁴⁸, למעלה לגמרי מהעולם, אין עניני העולם יכולים לבלבל לתורה. ולכן, כאשר יהודי עוסק בתורה, הנה אע"פ שברגע שלפנ"ז עסק בעניני העולם, וגם ברגע שלאח"ז יעסוק בעניני העולם, הנה באותו רגע שעוסק בתורה יכול להעמיד את עצמו למעלה לגמרי מהעולם, כך שעניני העולם אינם מבלבלים מלימוד התורה.

וזהו כללות החילוק בין תפלה לתורה — שבתפלה יש גם י"ב ברכות אמצעיות שענינם בקשת צרכיו, שזהו באופן שיש לו שייכות לעניני העולם; ואילו לימוד התורה הוא באופן שהוא למעלה משייכות לעניני העולם.

אמנם, בשבת גופא יש סדר ומדידה והגבלה כו', וכמו⁴⁹ חילוקי הדרגות דמעלי שבתא, יומא דשבתא ורעוא דרעוין. ולהעיר גם מהידוע שבשבת מאיר אור האצילות, והרי גם אצילות הוא עולם⁵⁰, מלשון העלם⁵¹, ויש בו מדידה והגבלה — עשר ספירות, "עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר"⁵².

אך ישנו הענין ד"שבת הגדול", היינו, שנוסף על כללות ענין השבת (ככל השבתות) יש בו ענין של גדלות, ובאופן שהגדלות היא בגילוי, כמובן מזה שנקרא "שבת הגדול" (בה"א הידיעה) — שהוא

45 ראה לקו"ש ח"ד ע' 18 ואילך. וש"נ.
46 ראה סה"מ תש"י ריש ע' 112. ועוד.
47 ראה לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.
48 (52) ספר יצירה פ"א מ"ד.
49 (45) פרש"י עה"פ.
50 (46) שבת פו, ב.
51 (47) ראה תו"א יתרו ע, ג. ויקהל פח, א
52 (48) פסחים נד, א. ועוד.

למעלה מההגבלות של ענין השבת. ולכן נעשה אז הענין ד"למכה מצרים בבכוריהם", שהו"ע ביטול המדידות והגבלות דמצרים דקדושה.

ז. ועפ"ז יש לבאר בדרך אפשר בפנימיות הענינים הטעם לכך שהענין של שבת הגדול אינו מתבטא בהנהגה בפועל, כי אם בענין השם, "שקורין אותו שבת הגדול":

כיון שענינו של שבת הגדול ("למכה מצרים" דקדושה) הוא למעלה ממדידה והגבלה, הרי זה ענין שאינו יכול לבוא לידי ביטוי בהנהגה בפועל במעשה או בדיבור, ואפילו לא במחשבה, שלהיותה לבוש, ה"ה בהגבלה, ואפילו מחשבה שלמעלה מלבוש⁵³, הרי זו מחשבה דבינה או מחשבה דחכמה, שלהיותם כחות פנימיים, הרי הם במדידה והגבלה.

ולכן, הענין היחידי שבו יכול להתבטא שבת הגדול הוא — "שקורין אותו שבת הגדול", שזהו"ע השם, שאינו כח פנימי וכו', וכמבואר בהוספות לתו"א⁵⁴ גודל מעלת השם, שאע"פ שע"י השם אי אפשר להכיר את בעל השם, הרי לאידך גיסא, דוקא ע"י הקריאה בשמו נפנה בעל השם בכל עצמותו, היינו, שהשם ממשיך את העצם, ולכן, הענין של שבת הגדול שהוא למעלה ממדידה והגבלה, מתבטא בענין השם בלבד.

ח. וההוראה מזה:

כשאומרים ליהודי שעליו להתעסק עם הזולת וכו', יכול לטעון שאין לו לדייק ולהדר ולהשתדל ולהתייגע בזה כ"כ, כיון שע"פ תורה הוא בגדר של "זקן"⁵⁵ ואינו לפי כבודו... וכדי להבטיח שאינו משוחד, מבקש היתר מהרב, שאומר לו שהוא אכן "זקן ואינו לפי כבודו"...

ועל זה באה ההוראה משבת הגדול, שצ"ל הענין ד"למכה מצרים בבכוריהם", היינו, לבטל אפילו את המדידה וההגבלה שמצד התורה שפוטר "זקן ואינו לפי כבודו".

וזהו הענין דשבת הגדול, שבת שלפני הפסח, בעשור לחודש, שבו היתה המס"נ ד"משכו וקחו" (כנ"ל ס"ה), שבוה נכלל גם ענין מסירת הרצון⁵⁶, ולא רק הרצון של נפש הבהמית [שאינה מציאותו האמיתית של

(53) ראה סה"מ תרמ"א ע' תקמו. וש"נ. (56) ראה תו"א מקץ לו, ב. לקו"ת שם (54) קב, א ואילך. (55) סע"ד. ובכ"מ. (55) ב"מ ל, ב.

הגדול בעשירי בניסן, אזי מתעלים כל עשר כחות הנפש למעלה ממדידה והגבלה.

ומעלת הקביעות דשבת הגדול בעשירי בניסן היא גם לגבי הקביעות ביי"ב ניסן, שגם אז ישנם כבר כל עשר כחות הנפש, אבל עדיין יש הפסק בין הזמן שבו נשלמו עשר כחות הנפש, עשירי בניסן, לזמן שבו מתעלים למעלה ממדידה והגבלה (שזהו הענין ד"למכה מצרים בבכוריהם" שבשבת הגדול); ורק כאשר עשירי בניסן חל בשבת הגדול, הרי זה באופן שמיד כשנשלמו עשר כחות הנפש מתעלים הם למעלה ממדידה והגבלה.

והוראה זו, שמיד כשישנה השלימות של עשר כחות הנפש יש לפעול בהם העילוי שלמעלה ממדידה והגבלה, היא לא רק בנוגע לשנה זו ששבת הגדול חל בעשירי בניסן, כי אם באופן שמה למדים גם בנוגע לכל שאר השנים (כשם שההוראה מפרשת השבוע היא גם על כל שאר השבועות, וההוראות של הימים טובים הם גם על כל השנה), אלא שבקביעות כזו הרי זה בהדגשה יתירה.

יב. וכמו"כ יש הוראה מפרשת השבוע — פרשת מצורע:

בהתחלת הפרשה נאמר "זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו", ואיתא בגמרא⁸⁰ "מאי דכתיב זאת תהי' תורת המצורע, זאת תהי' תורתו של מוציא שם רע", ודינו — "בדד ישב מחוץ למחנה"⁸¹, "חוץ לשלש מחנות" — לא רק מחנה שכינה ומחנה לוי, אלא אפילו מחנה ישראל, היינו שהוא מובדל מכל כלל ישראל, אפילו מהגרים שנתגיררו כהלכה, שזוהי תכלית הירידה כו'. ואעפ"כ, נעשה אח"כ ענין של אתהפכא — "ביום טהרתו".

והענין בזה — שתכלית הירידה ד"בדד" באופן ד"איכה ישבה בדד"⁸² [כמ"ש בנוגע לתשעה באב — ולהעיר שקביעותו באותו יום בשבוע שבו חל חג הפסח, כהסימן שמביא רבינו הזקן בסידורו⁸³] מתהפך לענין ד"בטח בדד עין יעקב"⁸⁴ (כמ"ש בקריאה דשמח"ת, שהיא לאחרי ההקפות דשמע"צ ודשמח"ת, שמזה מובן גודל העילוי שבדבר), וכפי שמבאר הצ"צ ברשימות⁸⁵ על הפסוק "איכה ישבה בדד" גודל הענין

(84) ברכה לג, כח.

(85) ראה אוה"ת נ"ך ח"ב ע' אילך ואילך.

ע' אי"מ ואילך.

(80) ערכין טו, ב.

(81) תזריע יג, מו, ובפרש"י.

(82) איכה א, א.

(83) תו"א סט, סע"ב.

אך הביאור בזה — שמקרא מלא דיבר הכתוב⁷⁵ "ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את ה'", ומזה מובן (גם לולי תורת הבעש"ט) שבכל ענין של תורה צ"ל הוראה בעבודת ה', שזהו תוכן הענין ד"ליראה גו"⁷⁶; ואילו החידוש של הבעש"ט הוא שכן הוא גם בנוגע לעניני העולם, שכיון שכל דבר שבעולם הוא בהשגחה פרטית, אפילו על המתגלגל מצד זה לצד אחר כו"⁷⁷, לכן צ"ל בו הוראה בעבודת ה', הנה נוסף על ההוראה הכללית משבת הגדול שישנה בכל שנה, צ"ל הוראה מיוחדת מהקביעות דשבת הגדול בשנה זו הן בנוגע לימי החודש והן בנוגע לפרשת השבוע.

יא. הקביעות בימי החודש — בעשירי בניסן:

מעלת הקביעות דשבת הגדול בעשירי בניסן היא — שכך ה' בפעם הראשונה, כמ"ש רבינו הזקן! ש"פסח מצרים ה' מקחו מבעשור לחודש (כיון שה' צורך בביקור ד' ימים⁷⁸) .. ואותו היום שבת ה', שהרי בה' בשבת יצאו ישראל מצרים .. וכיון שט"ו בניסן ה' בה' בשבת, א"כ עשרה בניסן ה' בשבת".

ואע"פ ש"לא קבעוהו בעשירי לחודש סתם, בין שחל בשבת בין שחל בחול, כדרך שנקבעו כל המועדים", אלא "קבעו נס זה לזכרון לדורות בשבת" — הרי מובן שכאשר הקביעות היא בשבת, כבפעם הראשונה, הרי זה בתוקף יותר.

וע"פ המבואר לעיל שהענין ד"למכה מצרים בכוריהם" הוא ביטול המדידות וההגבלות של מצרים דקדושה — יש לבאר מעלת הקביעות דשבת הגדול בעשירי בניסן:

עשירי בניסן — שבא לאחרי ובהמשך לר"ח ניסן עליו נאמר⁷⁹ "ויהי ביום השמיני", ש"נטל עשר עטרות" — מורה על השלימות של עשר כחות הנפש. ומזה מובן שכאשר חל שבת הגדול בעשירי בניסן, אזי נעשה הענין ד"למכה מצרים בכוריהם" בכל עשר כחות הנפש, שבכולם מתבטלת המדידה וההגבלה כו'.

כלומר: כששבת הגדול חל בשמיני בניסן, אזי ישנם רק שמונה כחות הנפש שמתעלים למעלה ממדידה והגבלה; ואילו כשחל שבת

יהודי, כמובא בתניא⁵⁷ בנוגע להלל הזקן ש"כשהי' הולך לאכול ה' אומר שהוא הולך לגמול חסד עם העני' ועלובה היא גופו, כי כמו זר נחשב אצלו .. כי הוא עצמו אינו רק נפש האלקית לכד כו"⁵⁸, אלא גם הרצון של נפש האלקית — שהרי החשבון ד"זקן ואינו לפי כבודו" יכול להיות גם מצד נה"א, ואעפ"כ אומרים לו שצריך למסור גם את הרצון של נה"א, עי"ז שמוסר את עצם הנשמה, שאז מוסר בודאי גם את הכחות הפנימיים והמקיפים כו'.

והמס"נ שלמעלה ממדידה והגבלה בשבת שלפני הפסח, שמיני' מתברכין כולהו יומין⁵⁸, כולל גם ימי חג הפסח, היא הקדמה והכנה בבחי' אתעדל"ת לגילוי ש"נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם⁵⁹, שזהו גילוי שלמעלה ממדידה והגבלה, באופן של דילוג וקפיצה.

[ואע"פ שהגילוי דחג הפסח הוא בבחי' אתעדל"ת שלמעלה לגמרי מאתעדל"ת, והיינו, שזוהי דרגא נעלית ביותר שאתעדל"ת אינה יכולה להכריח את התגלותה, ועד שאינה אפילו כלי מתאים לגילוי זה, מ"מ, יש צורך בענין של אתעדל"ת באופן שהוא עכ"פ מעין ודוגמא לזה, כשם שבחג הפסח גופא ה' הענין של דם פסח ודם מילה, שהו"ע שלמעלה ממדידה והגבלה, מעין ודוגמת הגילוי דחג הפסח, כמשנ"ת במ"א⁶⁰].

וזוהו גם מה שמצינו במאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר ד"ה החודש הזה לכם⁶¹, שמקשר את הענין דהחודש עם ענין המס"נ,

ומוסיף לבאר "ההפרש בין המס"נ דרע"ק, שאמר מתי יבוא לידי ואקיימו⁶², שחפץ במס"נ לטובת עצמו מצד גודל הענין שבמס"נ, ואברהם אבינו .. המס"נ שלו ה' רק על ענין פרסום אלקות בעולם בעצמו כו" [כמ"ש⁶³ "ויקרא שם בשם ה'", "אל תקרא ויקרא אלא ויקריא, מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב וכו"⁶⁴], אלא שאם ה' צורך במס"נ בשביל זה, הנה מהיכי תיתי ה' גם ענין המס"נ.

והרי מובן גודל מעלת ר"ע בכלל, ש"כולהו אליבא דר"ע⁶⁵, וגם בענין המס"נ, עד כדי כך ש"אמרו לו תלמידיו (לא סתם תלמידי חכמים, אלא תלמידי ר"ע) רבינו עד כאן⁶², ואעפ"כ אומרים שזהו עדיין ציור

(61) סה"מ ה'ש"ת ע' 30.
(62) ברכות סא, ב.
(63) וירא כא, לג.
(64) סוטה יו"ד, סע"א ואילך.
(65) סנהדרין פו, רע"א.

(57) פכ"ט (לו, א).
(58) זח"ב סג, ב. פח, א.
(59) נוסח הגש"פ.
(60) ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 129 ובהנסמן שם.

(75) ואתחנן ו, כד.
(76) ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 74. וש"נ.
(77) ראה כש"ט שם סקע"ט ואילך. וש"נ.
(78) פסחים צו, א. מכילתא ופרש"י בא
(79) ר"פ שמיני ובתו"כ ופרש"י.

של מס"נ, ולמעלה מזה היא המס"נ דאברהם אבינו שהיא למעלה מהגבלה לגמרי, למעלה גם מההגבלה (ציור) של מס"נ.

וכיון שמספרים לנו כל זה, הרי מובן שזוהי הוראה לכל אחד, ובפרט שענין זה מופיע בסיום המאמר, שברובא דרובא הוא בעניני עבודה — שהרי במאמרים בכלל יש מאמרים בעניני עבודה, ויש מאמרים בעניני השכלה, ועד לענינים עמוקים שבהשכלה, אבל סיום המאמר הוא בדרך כלל בעניני עבודה, כך, שזוהי הוראה לכל אחד שצ"ל עבודת המס"נ דאברהם אבינו.

ט. וההוראה בפועל — בנוגע לזה שמרעשים אודות מבצע פסח, ועד"ז שאר המבצעים: מבצע תורה, מבצע תפילין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה, מבצע בית מלא ספרים, מבצע נש"ק, מבצע כשרות האכילה ושתי' ומבצע טהרת המשפחה — שיש לעסוק בזה באופן שלמעלה ממדידה והגבלה וחשבונות של תורה, באופן ד"למכה מצרים", למעלה ממצרים דקדושה.

וענין זה צ"ל באופן ד"למכה מצרים בבכוריהם", היינו, ששבירת המדידה וההגבלה היא לא מתוך פראות ("ווילדקייט"), אלא ע"י תוקף דקדושה ("בכוריהם"); בנוגע לתלמידי הישיבה הכוונה היא להנהלת הישיבה, שמורה לתלמידים כיצד להתנהג, ובנוגע לכל אחד הרי זה התוקף שבנשמתו, שמורה לו כיצד להתנהג, וע"י תוקף זה מבטלים את המדידות וההגבלות של מצרים דקדושה.

וענין זה נמשך גם לאחרי שבת הגדול, כמובן מהקס"ד של הבית יוסף¹ שלפי הטעם שנעשה בו הנס דלמכה מצרים בבכוריהם, "הוה לי למיקרי לכולהו יומי דמעשור לחודש עד ערב הפסח ימים גדולים, דבכולם נעשה הנס",

— שהרי הנס הי' בגלל ש"כשלקחו פסחיהם באותה שעה נתקבצו בכורות של מצרים אצל ישראל ושאלום למה היו עושים כך, אמרו להם זבח פסח הוא לה' שיהרוג בכורי מצרים, הלכו אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש ממנו שישלחו ישראל ולא רצו, ועשו הבכורות מלחמה והרגו מהם הרבה"⁶⁶, ומזה מובן, שהנס הי' לא רק בשבת, אלא גם ביום ראשון, שבראותם שעדיין לא שלחו את ישראל, המשיכו במלחמתם, עד ש"ויהי בחצי הלילה .. ויקם פרעה .. ויקרא למשה ולאהרן .. ויאמר קומו צאו

וגו"⁶⁷ —

(66) בא יב, כט"לא.

(67) ב"י שם.

והרי קס"ד בתורה הוא גם תורה⁶⁸, ובפרט שמסקנת הב"י היא שהסיבה לכך שכל הימים אינם נקראים כך היא רק לפי ש"עיקר הנס הי' בהתחלתה (ש"כל התחלות קשות"⁶⁹), שאז הי' עיקר קהיון שיני המצריים"⁷⁰, ומזה מובן שהנס נמשך גם בימים שלאח"ז.

וע"פ האמור לעיל שהעבודה באופן ד"למכה מצרים בבכוריהם", למעלה ממדידה והגבלה של מצרים דקדושה, נעשית הכנה לגילוי של חג הפסח, הרי מובן שזוהי גם הכנה לגילויים דלעת"ל, שעז"ני⁷¹ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

י. נוסף על האמור לעיל ששייך לשבת הגדול בכל שנה, יש גם ענינים הקשורים עם הקביעות דשבת הגדול בימי החודש, שיכולה להיות כבשנה זו, שפסח חל ביום חמישי, ושבת הגדול הוא בעשירי בניסן, ויכולה להיות באופן אחר — שפסח חל בשבת, ואז חל שבת הגדול לפני י' ניסן (ח' ניסן), או שפסח חל ביום שלישי, ואז חל שבת הגדול לאחרי י' ניסן (י"ב ניסן).

ועד"ז יש חילוקים בנוגע לפרשת השבוע — שיכול להיות כמו בקביעות שנה זו שבשבת הגדול קורין פרשת מצורע, ויכול להיות גם כמו בקביעות שנה שעברה שקורין פרשת צו וכו'.

וע"פ תורת הבעש"ט⁷² שמכל דבר שיהודי שומע או רואה עליו ללמוד הוראה בעבודה ה', ועאכו"כ בנוגע לענין הקשור עם מנהג ישראל תורה הוא⁷³, או עם תורה עצמה, שבודאי יש בו הוראה,

[ולהעיר, שלכאורה אפשר לומר שאיפכא מסתברא — שבנוגע לענין שקורה בעולם, הרי כיון ש"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה"⁷⁴, לכן צ"ל בו הוראה, אבל בנוגע לענין של תורה, פסוק בחומש וכיו"ב, הרי זה ענין שקובע ברכה לעצמו, ומזה ההכרח שנוסף לכך יש בו גם הוראה.

68 ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ריש ע' קלג. סה"ש תש"ב ריש ע' 125. וראה גם תו"מ חפ"ב ע' 139. וש"נ.
69 מכילתא ופרש"י יתרו יט, ה.
70 ב"י שם. וראה טור שם.
71 מיכה ז, טו.
72 ראה כש"ט בהוספות סרכ"ג ואילך.
73 ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד. מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז או"ח סוסק"פ. סת"ב סי"א. סת"ב ס"ד. סתצ"ד סט"ז. ועוד.
74 שבת עז, ב.

וש"נ (נעתק ב"היום יום" ט אייר).
73 ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד. מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז או"ח סוסק"פ. סת"ב סי"א. סת"ב ס"ד. סתצ"ד סט"ז. ועוד.
74 שבת עז, ב.